

Silviu Valentin CÂRSTINA

Gestiunea activelor și rentabilitatea întreprinderii

Silviu Valentin CÂRSTINA

**GESTIUNEA ACTIVELOR ȘI RENTABILITATEA
ÎNTRERINDERII**

**Editura UNIVERSITARIA,
Craiova, 2015**

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Lucian BUȘE

Prof.univ.dr. Marian SIMINICĂ

Copyright 2015 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CÂRSTINA, SILVIU VALENTIN

**Gestiunea activelor și rentabilitatea întreprinderii / Cârstina Silviu
Valentin. - Craiova : Universitaria, 2015**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-0953-2

Introducere

Lucrarea ce are titlu „Gestiunea activelor și rentabilitatea întreprinderii” a fost realizată sub îndrumarea domnului profesor universitar doctor Bușe Lucian și își propune, plecând de la ideea de gestiune a activelor o serie de obiective fundamentale pentru ceea ce reprezintă rentabilitatea într-o întreprindere.

Înainte de prezentarea efectivă a structurii și obiectivelor lucrării vreau să mulțumesc domnului profesor Lucian Bușe pentru sprijinul acordat, totodată vreau să mulțumesc întregului colectiv de analiză din cadrul Departamentului de Finanțe, Bănci și Analiză financiară a Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor și totodată Academiei Române pentru șansa acordată prin intermediul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, POSDRU/159/1.5/S/136077.

Prin structura sa lucrarea dovedește un nivel ridicat de originalitate având la bază aplicarea de cunoștințe din mai multe domenii precum: analiză financiară, contabilitate, gestiune financiară, statistică, evaluare.

Modul în care capitolele acestei lucrări sunt așezate nu este unul întâmplător. Se pornește de la conceptul de activ, modul de gestionare al activului, evaluarea acestuia și se finalizează cu o serie de exemple (studii de caz) ce ilustrează modul în care activul, prin gestiunea eficientă a sa, influențează cel puțin nivelul rentabilității întreprinderii.

Lucrarea este structurată pe patru capitole, fiecare capitol implicând abordarea unei tematici în ceea ce privește gestiunea activelor într-o întreprindere și relațiile existente între indicatorii ce reflectă gestiunea activelor și rentabilitate.

Titlul lucrării este stabilit cu foarte mare minuțiozitate articolul *lor* utilizat în titlu făcând timiteră la active în general ca bunuri ale întreprinderii ci nu doar la ideea de gestiune, în structura lucrării având abordate și elemente ce țin de evaluarea acestora. La rândul lor titlurile fiecărui capitol în parte reflectă principalele elemente urmărite în cadrul acestora, formularea acestora dând dovadă de originalitate în materie de studiu al gestiunii activelor și implicațiile rezultate asupra rentabilității.

Metodologia cercetării se conturează plecând de la studiul empiric ce se realizează prin utilizarea conceptelor ce țin de activ sub toate formele sale la nivelul unei întreprinderi, concepte prezentate de specialiștii în domeniu atât la nivel național cât și internațional, la studiu practic. În studiile de caz prezentate la finalul lucrării putem spune că din punct de vedere metodologic aceasta prezintă elemente de originalitate reflectate atât prin prisma programelor de analiză statistico-matematică utilizate cât și prin prisma combinării elementelor prezentate de analiza economico-financiară cu evaluarea.

Ca și infrastructură am utilizat pentru analiza datelor programul statistic SPSS dar și platforma de cercetare pusă la dispoziție de Universitate din Rioja – Spania. Analiza datelor s-a realizat pe perioada 2010 – 2013 și vizează firme din industria alimentară din două regiuni diferite ca și localizare dar asemănătoare din punct de vedere demografic, economic, geografic, cele două regiuni fiind regiunea Rioja – Spania și județul Dolj – România.

Plecând de la datele furnizate de situațiile financiar-contabile ale celor două regiuni am determinat o serie de indicatori de gestiune ai activelor totodată având în vedere și evoluția și nivelul rentabilității industriei din cele două regiuni. *Obiectivul fundamental* al lucrării constă în urmărirea nivelului de corelație dintre indicatorii de gestiune ai activelor și rentabilitate, precum și realizarea de modele economico-matematice stabilite plecând de la nivelul acestor corelații.

Obiectivul fundamental a permis extinderea temei către alte *obiective specifice* ce țin de gestiunea activelor și rentabilitate. Astfel pe lângă analiza corelației dintre indicatorii de gestiune ai activelor și rentabilitate am urmărit modul în care gestiunea activelor poate influența valoarea activelor și indirect valoarea nivelului de rentabilitate al întreprinderii, prin realizarea corecțiilor în contabilitate apărute din compararea valorii contabile nete și valoarea estimată ca urmare a evaluării.

Primul capitol vine și definește conceptul de activ atât în domeniul economic cât și în alte domenii, având prezentate și o serie de definiții ale unor sociologi, precum și sursele informaționale necesare analizei gestiunii activelor. Tot în primul capitol sunt prezentate aspectele legislative cu privire la gestiunea activelor în întreprinderile românești precum și principalele documente financiar-contabile utilizate pentru analiza gestiunii activelor și a rentabilității.

Al doilea capitol are la bază prezentarea elementelor ce țin de evaluarea activelor unei întreprinderi. În prima parte sunt stabilite conceptele specifice evaluării acestea fiind completate apoi cu prezentarea abordărilor și respectiv a metodelor specifice fiecărei abordări utilizate în evaluarea activelor. Sunt delimitate aici în funcție de tipul de activ metodele specifice evaluării precum și particularitățile metodelor în funcție de specificul activului.

Acest capitol a fost necesar în structura lucrării întrucât am vrut să scoatem în evidență prin studiile de caz realizate la final, faptul că gestiunea activelor joacă un rol important și în procesul de evaluare, aceasta având consecințe clare în ceea ce privește estimarea valorii unui activ. Practic prin modul de utilizare al unui activ putem influența valoarea estimată prin diversele metode de evaluare și implicit, la concilierea valorilor rezultate cu cele din contabilitate, și a nivelului de rentabilitate.

În al treilea capitol al lucrării avem prezentat conceptul de rentabilitate și indicatorii ce reflectă nivelul rentabilității unei întreprinderi. Tot în acest capitol plecând de la relațiile de calcul a indicatorilor relativi de rentabilitate au

fost realizate o serie de modele factoriale de analiză a rentabilității, având ca factori de influență și indicatorii de gestiune ai activelor.

Realizarea acestor modele a reprezentat un prim pas prin care am scos în evidență legătura ce există între indicatorii de gestiune și cei de rentabilitate.

De asemenea se constată din prezentarea structurii acestui capitol și existența unor teme ce au ca scop ilustrarea modalităților prin care evaluarea, prin intermediul metodelor sale, influențează nivelul indicatorilor de rentabilitate al unei întreprinderi, apelând bineînțeles doar la anumite modele de evaluare, reprezentative pentru analiza rentabilității. Spre finalul acestui capitol am abordat și o temă privind previzionarea indicatorilor de rentabilitate plecând de la rezultatele obținute din metodele de evaluare. Tot în finalul acestui capitol am scos în evidență legătura ce există între cash-flow și rentabilitate, precum și importanța coexistenței acestora într-o întreprindere.

În ultimul capitol al lucrării am realizat studiile de caz de la nivelul celor două regiuni, acest capitol fiind realizat avându-se în vedere aplicarea normelor metodologice specifice acestui domeniu de cercetare.

Numărul firmelor laute în calcul pentru analiza corelației este de 198 pe județul Dolj și 115 pe regiunea Rioja, perioada analizată fiind 2010 – 2013.

În ceea ce privește modelarea econometrică a corelațiilor existente am utilizat programul statistic SPSS precum și o platformă de date SABI, platformă ce aparține Universității din Rioja, Logrono. La modelarea corelației existente între indicatorii de gestiune și cei de rentabilitate numărul de firme luate în calcul pentru județul Dolj este de 58 firme, luând în calcul doar perioada 2012 – 2013, și eliminând anumite firme care nu prezentau valorile necesare.

Spre finalul capitolului am ales o altă întreprindere doljană din sectorul agro-alimentar la care am realizat o serie de evaluări de active. Prin metodologia specifică evaluării fiecărui tip de activ am subliniat atât caracterul subiectiv al evaluării cât și modul în care, prin concilierea finală a celor două valori (ce din contabilitate și cea rezultată din evaluare), se poate influența nivelul de rentabilitate al unei întreprinderi.

Așadar în mod indirect gestiunea activelor influențează și valorile obținute la evaluarea sau reevaluare, prin anumiți coeficienți întâlniți în fiecare metodă de evaluare în parte și deci astfel obținând încă un exemplu prin care gestiunea acestora reprezintă factor de influență pentru rentabilitate.

Dacă până nu demult se vorbea de scopul întreprinderii ca fiind obținerea și maximizarea profitului, mai nou, în concepțiile moderne întâlnim un alt obiectiv al întreprinderii la fel de important și anume poziționarea favorabilă pe piață. Acest lucru nu numai că asigură viabilitate pe piață întreprinderii ci și longevitate.

Asigurarea unei bune rentabilități și obținerea unei poziții favorabile pe piață a întreprinderii nu sunt posibile fără ca întreprinderea să desfășoare o activitate performantă. Ori performanța unei întreprinderi se măsoară prin

intermediul a doi indicatori: eficiență și eficacitate. Eficiența strâns legată de modul de gestiune a activelor și nu numai iar eficacitatea modul în care o întreprindere răspunde cerințelor terților (acționari, manageri, salariați, furnizori, stat, instituții creditoare, etc).

Capitolul 1

CONCEPTE ȘI TEHNICI PRIVIND GESTIUNEA ACTIVELOR ÎNTR-O ÎNTRPRENDERE

1.1. Noțiunea de activ și modalități de abordare a conceptului de activ în cadrul întreprinderii

Activitatea unei întreprinderi se bazează permanent pe consumul de resurse financiare materiale, umane și de active, gestionarea cât mai eficientă a acestora ducând la poziționarea financiară favorabilă a întreprinderii, făcând din aceasta o întreprindere competitivă. Cu cât economia s-a dezvoltat mai mult cu atât necesitatea și interesul de a deține și gestiona cât mai bine aceste bunuri ale întreprinderii a crescut.

Autorul Lucian Bușe susține că: „în condițiile economiei de piață, fiecare întreprindere, indiferent de dimensiune, sector de activitate sau formă de proprietate, trebuie să se adapteze în permanență la cerințele mediului în care își desfășoară activitatea, să-și îmbunătățească performanțele economico-financiare și capacitatea concurențială în raport cu alte întreprinderi”¹

Resursele necesare realizării activității asupra cărora ne vom opri și pe care le vom aborda pe parcursul acestei lucrări sunt activele sub toate formele lor.

Activele, indiferent de forma lor, reprezintă unul dintre factorii importanți de producție ai unei întreprinderi. Modul în care acestea sunt procurate și gestionate într-o întreprindere reprezentând un interes deosebit atât pentru entitățile economice de la nivel național cât și internațional.

Evoluția activelor într-o întreprindere a depins în primul rând de gradul de complexitate al activității desfășurate, dar și de tipul activității: activitate ce are ca scop producția de bunuri sau activitate ce are ca scop prestarea de servicii.

În continuare vom dezbate noțiunea de activ atât în viziunea economiștilor români cât și a economiștilor de la nivel internațional, lucrările publicate de aceștia reprezentând baza materială în ceea ce privește analiza conceptului de activ, a evoluției activului în întreprindere dar mai ales a modului în care acesta este gestionat.

O definiție în ceea ce privește activul este dată de Elisabet Antoni: „activele reprezintă totalitatea bunurilor unei întreprinderi care sunt necesare desfășurării activității în mod corect”².

¹ Bușe Lucian, *Analiză economico-financiară*, Ed. Economică, București, 2005, pag. 9

² Antoni Élisabeth, *Les mots clés de la finance, de la banque et des marchés*, Bréal, France, 2006, pag. 42

Considerăm că autoarea prin această definiție dată a dorit să scoată în evidență importanța și rolul activelor și totodată imposibilitatea substituirii activelor în activitatea unei întreprinderi. Traducând mot-a-mot definiția dată de autoare activul apare menționat de două ori, aceasta deși având posibilitatea de a-l substitui preferând prin repetiție să-i întărească și să-i argumenteze și mai bine poziția în întreprindere.

O altă definiție a activelor este dată de Barret și Reardon, cunoscuți cercetători pe domeniul sociologiei dar și pe aspecte economice. Activele sunt definite de aceștia ca fiind „stocuri directe sau indirecte de factori de producție care au ca rol producerea de fluxuri de numerar sau de bunuri”³. Cei doi autori împart activele în această lucrare, imediat după definiția acestora, ca fiind active productive și active nonproductive.

Activele productive sunt defapt activele ce participă în mod direct la procesul de producție din punct de vedere al celor doi autori pe când activele nonproductive sunt acele active care nu participă la procesul de producție.

Opinia noastră cu privire la modul în care sunt descrise activele unei întreprinderi este aceea că, autorii având înclinații mai mult spre partea de sociologie, au asemuit noțiunea de activ ca rol cu cea a factorului uman. Dacă aceștia menționează că în interiorul unei întreprinderi există salariați ce participă direct la procesul de producție și salariați care nu participă în mod direct, la fel probabil, au dorit să menționeze și cu privire la active. Din punctul nostru de vedere noțiunea de nonproductiv nu este binevenită în momentul în care dorești să evidențiezi importanța și rolul unor elemente. Nonproductiv te duce cu gândul în mod automat la ceva ce nu creează valoare, ori activele fie ele în mod direct, fie indirect crează valoare, sau se consumă pentru a crea valoare.

O altă definiție a activelor este dată și de autorul Marian Siminică. De data aceasta definiția dată de autor face trimitere la OMFP 3055/2009 (actual 1802/2014) și la par. 49 din Cadrul general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare - IFRS, unde activele sunt definite ca fiind: „resursele controlate de întreprindere ca rezultat a unor evenimente trecute, de la care se așteaptă să genereze beneficii economice viitoare pentru entitate. Un activ este recunoscut în contabilitate și prezentat în bilanț atunci când este probabilă realizarea unui beneficiu economic viitor de către entitate și activul are un cost sau o valoare care poate fi evaluată în mod credibil”⁴.

În literatura de specialitate activele sunt identificate pe două mari grupe: active imobilizate (active fixe) și active circulante.

Autorii Monica Violeta Achim și Sorin Nicolae Borlea definesc activele imobilizate ca fiind: „elementele de activ, deținute pe o perioadă mai mare de

³ Barret and Reardon, The impact of an assets-building intervention on rural households in Sub-Saharan Africa, 2000, pag.10

⁴ Siminică Marian, Diagnosticul financiar al firmei, Editura Sitech, Craiova, 2010, pag. 35